

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**In Causa Religionis Miscellaneorum Libri Tres In Diuersos
Tractatus antea non æditos, ac diuersis temporibus,
locisq[ue] scriptos digesti**

Cochlaeus, Johannes

Ingolstadii, 1545

VD16 C 4328

I. Epistola Papae Adriani Sexti ad Illust. Ducem Saxoniae Fridericum,
Principem Imperij Electorem, scripta Romae Anno

urn:nbn:de:hbz:466:1-29563

MISCELLANEO

RV M IO. COCHLAEI, LI-

bri Secundi Tractatus Primus.

ADRIANVS DIVINA

clementia Papa & seruus seruorum Dei, Illustrissimo Prin-
cipi & Electori Friderico, Salutem & Aposto-
licam benedictionem.

Illece fili, satis & plusquam satis sustinui-
mus, dilecte in Christo, si forte Dei pietas
tuam animam dignaretur inuisere ac dare
pœnitentiam ad cognoscendam ueritas-
tē, ut resipisceres à diaboli laqueis, à quo
captiuus detineris, Nouimus te paterne
monitū, à fœ. Re. prædecessore nostro, ut à te separares
illam perniciem Christianæ religionis, Martinū Lutherū,
Cum iam orbi manifestæ sint scelestissimæ machinationes
eius, sperabamus & te ad cor pœnitens reuersurum, Sed u-
uam expectauimus, & ecce labruscas, quia frustra cōflauit
conflator, Maliciæ enim tuæ non sunt consumptæ, Coe-
git nos miseratio, uos paternis monitis adhuc cōmonere, ut
uel tandem resipiscatis, anteq̃ plane in uos conueniat quod
mox subdit Propheta, Argentum reprobum uocate eos,
quia dominus proiecit illos, Et quid dicemus uobis, quam
ut Galatis fuit dictum, O insensati Saxones, quis fascino
uos ueritati non obedire, currebatis bene.

Pernicies
Christianæ
religionis.

Esa. 5.
Hiere. 6.
Commisera-
tio.

Iere. 6.
Galla. 3.
Deut. 32.

Interrogate patres uestros & dicent uobis, maiores ue-
stros & annuntiabūt uobis, Quod ab ea etate, qua unā tem-
pore

Saxones à
Carolo ma-
gno cōuersi.

Bb

pore

Epistola Adriani Papæ VI.

Adriani
Papa. I.

pore eodem uixere Adrianus Romanus Pontifex. Et Carolus ille magnus Imperator Saxonice fidei plantatores, ad nostram usque Clarissimi in Christo filij nostri Caroli tempora, Aui ac Proau uestri, atque adeo Saxones omnes semper habiti estis, ueluti pacis & fidei propugnatores, & per omnia obedientie pacifici filij, Talesque, ut non immerito Gregorius quintus nationis Saxonice olim Romanus Pontifex Saxonie ducem in Romani Imperatoris constituerit Electorem.

Increpatio
paterna.
Thren. 4.

Quomodo ergo tam cito mutatus est color optimus? Cur tam facile transferimini, ab eo qui uos uocauit in gratiam Christi in aliud Euangelium? quod non est aliud nisi sum. quidam qui uos perturbant, & uolunt conuertere Euangelium Christi, Quis uineam domini tam pulchre plantatam est demolitus? certe exterminauit eam aper de sylua & singularis ferus depastus est eam, Sed uæ illud à uobis domesticis & amicis & cruciatu precordialiter, Obsecramus te fili dilecte in Christo, leua oculos tuos in directum, & uide ubi sis prostratus, consydera quantam Ecclesiam Christi tot malis undique circumuallatæ ac penè oppressæ, per opem quam illi subuenire debueras, cladem insuper intulisti.

Psal. 79.

Varie oppu
gnatur Ec
clesia.

Oppugnatur foris ab infestissimo illo ac potentissimo Christiani nominis hoste, dissident intus Principes Reipublicæ, & in mutuam armati perniciem cruentissimis odijs inter se conflictantur, & in fraterna uiscera ferrum stridunt, sit uix Ethnici inter se crudelius.

Maximum
malum, foue
re hæreticū.

At hæc tibi ita uisa sunt non satis grauiam, nisi contritionem induceres super contritionem, Nutriens ac fouens serpentem Lutherum illum in sinu tuo, qui ueneno lingue sue Ecclesiam & terras infecit, adeo ut iam peruenerit gladius usque

usq; ad animam. Quanto autem pluris est anima quam corpus, tanto grauius est praedictis omnibus horrendum illud ac plusquam tartareum uenenum, quo per haeresum & schismatum contagionem tot myriades animarum interierunt, intereuntq; adhuc omnes, quotquot nunc passim ab unitate matris ecclesiae recedunt. Quo subuertitur indoctum uulgus, ac mille praestigijs ac fascinationibus retrahitur à fide quam suxit ab ubere matris, Quo basilicae sunt sine plebibus, plebes sine sacerdotibus, Sacerdotes sine debita reuerentia, & sine Christo denique Christiani, quod sacramenta fidei non sacra censentur, Quod sacramentum Dei sanctum esse negatur, quod dies festi festiuis frustrentur solennijs, quod homines moriuntur in peccatis suis, rapiuntur animae ad tribunal terrificum, nec poenitentia reconciliati, nec sacrae communionemuniti. Quod pulcherrimus ille ordo tabernaculi confusus sit. Et pro Christiana pace ac tranquillitate ad rebellionem rapinas & cedes et incendia cum magno & manifesto Reipublicae discrimine, ueluti classico passim excitati, pro quibus egregijs tuis in Ecclesia Christi meritis, quo premio, quo non supplicio dignum censeamus?

At dicis forte, serpens me decepit, dignam certe mercedem, qui illum enutristi in sinu tuo, Sed ita ne stultus es & sine corde, ut in eis maximis rebus, in quibus errare damnari est, uni homuncioni cooperto peccatis quam tot sanctissimis ab initio patribus, qui in lege dei meditati sunt die ac nocte, Et quam tot uniuersalibus concilijs, aduersus quae impudens os illud, ueluti sepulchrum patens se aperire non erubescit, Sanctae denique & Catholicae EC-

CLESIAE (cuius ritus & consuetudines ac decreta à

Catalogus
malorum à
Luthero.
Verba S.
Bernardi epi
stola. 240.

Accerbior
inrepatio.

Epistola Adriani Papæ VI.

temporibus Apostolorum ad nos usq; rationabiliter obseruant, quæ unus iste sacrilega temeritate deprauare præsumit, plus credere potuisti: O cæcam dementiam ac potius Iudaicam cæcitatem.

Omnes hæretici ex scripturis suas præbare conantur.

At fortassis hoc tibi imposuit, quod ueterator ille Martinus & eius sequaces de Capitulis scripturarum uisi sunt sua confirmare. Et quis tandem hæreticorum ita non fecit: an non sunt ueteris serpentis astutiæ, qui hac ueluti esca adducto hamo miseris animabus mille technis & uersutijs semper est insidiatus, Quique quo angularem infringeret ueræ fidei lapidem, ac Christianam scinderet unitatem, in scripturarum agrum, suum seminare semen, & peruersam scripturarum intelligentiam, non iam pridem est aggressus.

Difficilis intelligentia scripturarum:

Apoc. 5.

Quanta Ex cæcatio contra sanctos patres.

Hiere. 4.

Cum itaq; maxima semper pars Ecclesiarum imperita turba sit, Et uix unus reperiatutur aut alter qui spiritualibus oculis de scripturarum intelligentia digne ualeat iudicare, Siquidem librum signatum legimus, quem solus homo detribu Iuda dignatus est aperire, aut soluere signacula eius, Quæ tandè est illa diabolica excæcatio, uni carnali hominioni, semper eructanti crapulam & potum quæ orbi uniuerso, quæ tot spiritualibus patribus, quorum uoluntas semper fuit in lege dñi qui uitæ sanctimonia & ostensione spiritus & uirtute, glorioso deniq; martyrio suam doctrinam comprobarunt, in scripturarum intelligentia plus fidei habuisse & habere potuisse: O cæcitatem nouam et inauditam, unus apostata tibi potuit psuadere, fefellisse priores uniuersos, errare posteros, & in solum se & quos decepit peruenisse regnum Dei, peruenisse totas miserationum diuitias ac gratiam & uniuersitates. Et quid nondum dicimus cum Propheta, heu domine ergo ne decepisti populum tuum, quin potius,

CUI

cur non deuitatis secundum apostolicum præceptum quæ
 stionibus ac pugnis uerborum, ex quibus oriuntur inuidiæ,
 contentiones & blasphemie suspensiones malæ, conflictiones
 hominum mente corruptorum & subuertit corda audien- *1. Timo. 6.*
 tium, ex operibus suis iuxta dominicam designationem stu- *Matth. 7.*
 disti cognoscere pseudo prophetam istum, quæ ad uos ue-
 nit primo in uestimentis ouium, lupus intrinsecus rapa-
 cissimus.

Siquidem non ex folijs, non ex floribus, sed ex fructibus *Ex fructi-*
 arbor cognoscenda erat, An non manifesti sunt nequis *bus cogno-*
 scimus fructus istius? Siquidem sacrilegus hic aduersus *scitur Luche-*
 deum, Imagines sacras, atq; adeo ipsam crucem Christi scele- *rus.*
 ratis manibus confringere et pollutis pedibus conculcare,
 non formidat, Contra sacerdotes dei furore impio, temera-
 rius non desinit laicos ad lauandas sibi in eorum sanguine
 manus sedulo concitare, Ecclesiam Christi parricidalibus
 armis oppugnans, hoc agit assidue ut suffocentur homines
 in peccatis suis, hoc unum elaborat, ne Diuina misericordia
 suis sacramentis (quæ peccatorum remedia efficaciter esse
 uoluit) uulneratos in ecclesia sua curet, Ita enim ea aut sus-
 tulit uniuersa, aut hæreseos suæ pestifero infecit ueneno, ut
 toxicum magis requirat quam animarum medicinas, præ-
 cepit suis, ne indignanti deo quis satisfaciat, ne Ieiunijs, ora-
 tionibus, Lamentationibus peccata redimat, Ne hostia illa
 placens deo corpus & sanguis domini nostri Ihesu Christi à
 sacerdotibus offeratur quottidie pro peccatis nostris, uota
 docet non reddere deo suo, Et cum sit ipse apostata ac pro-
 fessionis suæ desertor, ut plurimos sui faciat similes, Sancta
 illa uasa polluere non ueretur, Consecratas deo uirgines &
 uitam monasticam professas, extrahere à monasterijs suis et
 inimico, imo Diabolo reddere quem semel abiurauerunt,

Epistola Adriani PP. VI.

Quod in ueteri lege umbraticis sacerdotibus dominus non tulit, quod ethnicis idolorum suorum flaminibus homines sunt abhominati, Christi sacerdotes uilissimis copulat metricibus, doctos illos patres, quorum uita & doctrina illustrauit uniuersum orbem, non solum debito honore non persequitur, sed multo quam Cayn scelestius despicit, deridet, contemnit, & insectatur, Sacris seculis omnibus uniuersalibus concilijs impudenti ore palam contradicit, ac sacrilega lingua detrahit, libertatis spem licentiosam quandam uitam nullis constricta legibus, ac fere ferinam inducere conatur.

Lutheri conatus contra omnes leges.

Vnde & exlex homo contemptor & uiolator legum omnium, in tantam erupit mentis uesaniam, ut sanctissimorum patrum decreta & ecclesiasticos canones igne publico concremare non formidauerit Et breuiter christiana ueritatem, omnium rerum ordinem, pulcherrimam denique faciem ecclesiae, à Christo ab Apostolis Apostolicisque uiris ac sanctissimis patribus ab initio constitutam, unus hic post tot centenos annos discindere inuertere, ac deformare molitur.

Non credendum Lutheri de spiritu quem iactat.

Quod si nondum satis etiam internoscis, de Christiano magisterio, an de Antichristi spiritu ista proficiscantur, Si ita te fascinauit praestigiator ille, ut credere possis, unum perfidissimum apostatam uelut alterum Heliseum habere duplicem spiritum Heliae, aut alterum esse (quem se iactat) Danielem, in quo sit spiritus amplior & intelligentia scripturarum maior, quam in omnibus olim sanctissimis illis doctissimisque uiris, quam in sacrosancta Catholica ecclesia, Quid te uno caecius? Aut si iam ex fructibus arborem cognoscens, in errore persistis tamen, quid te miserius? Sed esto transfiguratus sit contra te sathanas ille in Angelum Lucis, & quae manifesta sunt carnis ac Diabolica,

2. Corin. 11.

Sed esto transfiguratus sit contra te sathanas ille in Angelum Lucis, & quae manifesta sunt carnis ac Diabolica,

lica, spiritus esse & Christi opera uenenata, sua facundia persuadere potuerit, nunquid non ubique uel hoc ipse prodidit cuius nam spiritus sit? Vt omnis sermo eius amarus est, uirulentus, arrogans, ac maledicentissimus, nusquam non scatere conuicijs, blasphemijs ac scomatibus plusquam uenenatis aduersus omnem pietatis, modestiæ, mansuetudinis, ac benignitatis officium, Nunquam ita docuit Paulus cuius iactat se spiritum habere, cum nulla eius extet epistola, quæ non pacem unitatem & alia id uirtutis genus redoleat, An non Romanos suos hortatur in domino, ut in charitate fraternitatis se diligant inuicem, Sectentur quæ sunt pacis, & quæ ædificationis custodiant? Corinthijs, an non testatur se docere in ecclesiis deum, non dissensionis sed pacis deum esse, Et breuiter nonne ubique clamat, ubique docet Euangelica illa tuba, Vt digne ambulemus in omni humilitate ac mansuetudine cum patientia supportandi se inuicem in charitate, solliciti seruire unitatem spiritus in uinculo pacis, utque deponamus omnem iram indignationem blasphemiam, maliciam, turpem sermonem? Quo igitur pacto maledicentiam, amaritudinem, Iram, indignationem, blasphemiam, inflationem, iactationem (quæ ita huic peculiaria sunt, ut Paulo ac illius discipulis uniuersis, mitis & humilis corde) non Paulini, non Christiani, Sed Diabolici spiritus esse, certissimo indicio uel cæco non clarissime apparet ex uerbis illius.

Quomodo intellexisti eum Christum in corde suo an uero Antichristum habere, secundum quod ipsa ueritas in Euangelio ait, progenies uiperarum, quomodo potestis bona loqui cum estis mali, de habundantia enim cordis os loquitur, ut cum scriptum sit, quod maledicti regnum Dei non possidebunt,

Iterum

Qualis sermo & stilius Lutheri.

Rom. 16.

1. Cor. 14.
Qualis spiritus & doctrina Pauli Gal. 6.
Eph. 7.
Colos. 3.

Maledicentia Lutheri.

Matth. 12.

Epistola Adriani PP. VI.

1. Cor. 3.
Matth. 5.

Iterum in Euangelio dicit Iesus, Quicumque dixerit fratri Racha, reus erit consilio, qui autem dixerit fatue, reus gehennæ incendio, Illum autem Antichristi apostolum esse, cuius quàm obscurum esse poterit?

Blasphemie
Luth. in Ser-
dem Apo-
stolicam.

Qui non modo sacerdotes dei, Sed et principem sacerdotum, Petri Successorem, Iesu Christi in terris uicarium, tam nephandis, insanis nominibus, tam inauditis contumelijs conuicijs & blasphemijs nusquam non lacerat discerpit, sectatur, ut ea commemorare pudica refugiat lingua, & audire horreant aures castæ, Qui Apostolicam Cathedram, in qua præsedet caput Apostolorum Petrus, cui præfuerunt tot sancti Pontifices (Quam ecclesiam unde sit orta principaliter unitas Sacerdotalis, Sanctus Cyprianus ac gloriosus martyr non dubitat & affirmat) Impio ac pestilenti ore cathedram pestilenticam antichristianam, diabolicam, & si quæ potuit excogitare nefandiora, toties appellare non cessat, Qui scholas christianas, quæ tam multos doctissimos sacratissimosque uiros, tam egregias in ecclesia dei columnas nobis protulerunt, impudica lingua sua, Lupanaria, Sodomas, & Gomorras ubique uocare non uerescundatur.

Seditiosa uer-
ba Luth. in
sacerdotes.

Deut. 17.

Qui non satis omnipotentis dei habet sacerdotes probris omnibus, conuicijs, contumelijs, ac blasphemijs horrendis ac inauditis nusquam non publice & palam insectari & quibusuis casibus uiliores facere, nisi etiã laicos concitet ad lauandâs manus in sanguine ipsorum, Cum tamen quanto amore haberi uelit suos sacerdotes, maxime principem sacerdotum, Idem ipse dominus in Deu. testatus est dicens, Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse prospexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram, & iudicium intra portas tuas uideris uerba uariare, Surge

Surge & ascende ad locum quem elegerit dominus deus tuus ueniensque ad sacerdotes Leuitici generis, & ad Iudicem qui fuerit illo tempore, quaresque ab eis qui iudicabunt tibi iudicij ueritatem, & facies quaecumque dixerint qui praesunt loco quem elegerit dominus & docuerint te iuxta legem eius sequerisque sententiam eorum, nec declinabis neque ad dextram neque sinistram, Qui autem superbia nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat domino Deo tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille, et auferes malum de domo Israel, cunctusque populus audiens timebit, ut nullus deinceps tumescat superbia.

Et Samuel cum sperneretur a filiis Israel, an non dicit dominus, Non enim te speruerunt, sed me, ne regnem super eos, manifeste ostendens, inuisibilem se contemni, Cum uisibilem quis spernit sacerdotem, Quare & Moyses murmurante aduersus se populo respondit, Non aduersum me mururastis, sed aduersum dominum Deum uestrum.

Quod si Leuiticos illos sacerdotes tanta honoris praerogatiua praecellere uoluerit dominus qui exemplari & umbratae tantum deseruierunt, coelestium in umbratico illo tabernaculo sacrificiorum officia consumantes, Quo tandem honoris loco eos habere uoluerit, quibus tradidit clauis regni coelorum, tantamque tribuit potestatem, ut quae ligauerint super terram ligata sint & in coelis, & quaecumque soluerint super terram, soluta sint & in coelis, utque quorum ipsi dimitterent peccata, dimissa forent, quorum retinerent, forent retenta, Qui non sanguinem hircorum & Thaurorum & uittulorum, Sed hostiam uiuam, sanctam, immaculatam, corpus & sanguinem Domini nostri Ihesu Christi offerunt quottidie pro peccatis nostris, conficiunt uerbo suo, tractant manibus, & breuiter sacramenta omnia, quibus homi-

1. Reg. 8.
Qui sacerdo-
tes spernit,
deum spernit.
Exo. 16.

Maiores debe-
tur honor
sacerdotibus
nouis quam
uet. Testa.

Epistola Adriani Papæ VI.

nibus uita salusq; tribuitur animarum, suis perficiunt orationibus.

Honorandi sacerdotes. Luc. 10. Quanto, inquam, honore hos præcellere uoluerit dominus, quis tandem dubitabit, quod nec idem ipse tacuit in Euangelio, cum dicit ad eos, Qui uos audit me audit, & qui uos spernit me spernit, qui autem spernit me, spernit eum qui misit me. Et quid consequitur quam inaudientium exemplum blasphemia & maledictum qui sacerdoti Christi aut blasphemat aut maledicit, An non hoc exemplum mandatum in retributione, honora patrem & matrem ut sis longæuius super terram, qui autem maledicit patri & matri morte moriatur, nunquid ad carnales parentes tantum illud est referendum & non intelligendum ad eos, qui nos Christo regenerauerunt, per quos Christiani sumus, qui nobis peccata dimittunt, qui nos cœlestibus pascunt sacramentis?

Honorandi & mali sacerdotes. Matth. 10. Quid si peccatores sunt & mali sacerdotes? quid si & parentes? nunquid propterea eos non honorare, aut eis maledicere licebit? Nunquid & Iudaserat inter eos quos dominus misit ante faciem suam & ad quos dicebat, quis cunque non recipit uos neq; audierit sermones uestros, exeuntes de domo foras à ciuitate, excutite puluerem de pedibus uestris, Amen dico uobis tollerabilius erit terræ Sodomorum et Gomorreorum in die iudicij quam illi ciuitati. An non præcepit ista Apostolus, Obedite præpositis uestris & subiaceate eis. Quod si malis & peccatoribus non sit obediendum, quibus tandem? quoniam si dixerimus quod peccatum non habemus, ipsi nos seducimus & ueritas in nobis non est.

Omisses, noli discutere pastorem, nolite iudicem Dei
CORO

constituere & Christi, an non ita præcepit Dominus in *Ev* *Ne Laici fur*
 uangelio dicens, Supra Kathedram Moyſi ſedebant *dicent preſ*
 ſcribæ & Phariſæi, omnia quæ dixerint uobis, facite, Secun *byteros.*
 dum uero opera eorum facere nolite, manifeſte ſignificans *Matt. 23.*
 habere eos dignitatem, tametſi uitæ exiſtant perditæ. Nun *Ioh. 18.*
 quid idem Dominus cum poſtea tempore paſſionis a lapam
 accepiffet à ſeruo ſacerdotis, dicētis ſibi, Sic reſpondeſ Pon
 tifici, aduerſus Pontificem quicquam dixerit cōtumelioſe,
 Quin magis innocentiam ſuam aſſerens & oſtendens, Si
 male inquit, &c. An non & Paulus cum cederet in Conci
 lio iuſſu Ananiæ, diceretq; ad eum, percutiet te deus paxies
 dealbate, & tu ſedens iudicas me ſecundum legem, & con
 tra legem iubes me percuti, audiens ab aſtantibus, Hic inſi
 mulas ſacerdotes dei, maledicendo ipſum tantum inane no
 men, Et umbram quandam ſacerdotis cogitans expauit,
 Neſciebam inquit fratres quia Princeps eſt Sacerdotum,
 Scriptum eſt enim, Exodi uigeſimo ſecundo, Principi po
 puli tu non maledices.

Quo magis miramur, quod ex iſtis diabolici ſpiritus *o* *Furioſi cō*
 peribus, ueluti fructibus nequiſſimis, arborem peſſimam *natus Luth.*
 nondum cognouiſti. Et quis eſt tandem ita hebes, ut non
 uideat, quo nunc prorumpant furioſiſſimi conatus iſtius?
 Cū ut quiſq; eſt facinoroſiſſimus, deſperatiſſimus, aut per
 ditiffimus latro aut homicida, ſub iſtis uexillis & ſignis con
 ueniunt, Eccleſiā tam parricidalibus armis et ſacrilegis ma
 nibus nō clam ſed palā oppugnantes, Conſecrata deo loca
 tēpla & monaſteria exurūt et pphanāt, Chriſto dicatas uir
 gines, Sacerdotes Chriſti et monachos crudeliſſime pſequū
 tur, Eccleſiarum bona diripiunt, & breuiter rapinis latrocini
 ſ, cædibus ac incendijs confundunt uniuerſa, Exeꝑtante

Epistola Adriani Papæ VI.

nimirum eos iusto dei iudicio, & insaniam tam manifestam erumpere permittente, ut neminem iam latere possint scelestissime machinationes istius, At hi qui pestifera contagione ipsius infectos se nunc tandem cognouerunt, scismatico errore deposito, ac hæretico furore deserto, unitatis ac ueritatis domicilium fidei sanitate appetunt.

Inrepatio
in Frid. Ele.

Inter quos dilecte nobis in Christo Iesu cum te non ex postremis recursum ad sinum matris speramus, quæ reuertentem libenter ut obujs manibus excepissemus, bona spe tandem frustrati, uidemus supra firmam petram induruisse te faciem tuam, Videmus perniciem illam animarum Lutherum sub tuo patricinio latitantem, suum adhuc uirus

Matth. 3.

longe lateque spargere. Sed quoniam adhuc potens est Deus etiam de lapidibus istis suscitare filios Abrahamæ, antequam egrediatur ut ignis indignatio eius, & succendatur,

Admonitio
paterna.

nec sit qui extinguat. Ideo fili dilecte in Christo, obsecramus per uiscera nunc redemptoris nostri Iesu Christi, per Christianam unitatem, per charitatem patriæ, per tuam denique ipsius tuorumque salutem, miserere Ecclesiæ Christi, tot malorum incurSIONibus iam undique exagitatae ac pene oppressæ tua maxima culpa, aliquando ser opem, miserere patriæ nostræ, quæ synceræ olim fidei, eximie religionis sanctæ, sub iugo domini ac religiosæ obedientiæ insigni præcellens gloria, perniciem istam religionis Christianæ, fidei, ac pietatis publicum hostem Martinum in suis se peperisse ac fouisse uisceribus, nunc erubescit, Miserere denique tui ipsius, tuorumque misere seductorum Saxonum.

Cōminatio
de ultione di
uina.
Hier. 5.

Quos, nisi resipiscatis, & quidem cito, manet præsens ac certa ultio diuina, quam neque in hoc seculo effugietis neque in futuro, hæc dicit Dominus, Audi popule stulte audi

Princeps

principes, qui non habes cor, qui habetis oculos & non uis
 detis, aures & non auditis, me ergo non timebitis, & a facie
 mea non dolebitis, nunquam non auditis quae fecerim a diebus
 antiquis; legite scripturas in quibus putatis uos habere uitam aet-
 ternam, & inuenietis quam grauis semper fuit & terribilis di-
 uina uindicta in illos, qui in populo dei schismata concita-
 uerunt, nunquid non legistis horribilem diuinam ultionem
 aduersus Dara & Abyron, quod multitudinem aduersus Moy-
 sen concitassent, quos dehiscens sub pedibus terra & aperis-
 ens os suum deglutiuit & omnia quae ad eos pertinuerunt,
 ita ut descenderent uiuentes in infernum, Et aduersus Chore,
 quem eandem ob causam cum ducentis & quinquaginta
 uiris celestis flamma deuorauit.

Ioh. 5.

Nu. 16.

Quod si ob durius fortassis in ipsum Imperium, aut quo-
 rundam pastorum seu ignauiam seu maliciam schismata ex-
 citanda putatis, Nunquid non ex libro Regum audistis, in-
 dignatum dominum fuisse aduersus decem tribus filiorum
 Israel, & in omne semen eorum ut dimoueat eos & tra-
 diderit in direptionem, donec proiceret eos a facie sua. Ob
 quam tandem culpam, nisi quod ob durius Imperium Salomo-
 nis, Et imprudentius arrogantiusque responsum Roboam re-
 gis Iherusalem, scissae fuerunt a tribu Iuda & Benjamin.

Ira Dei in
 schismaticos
 4. Reg. 17.

3. Reg. 12.

Quam praesens semper fuit dominus uniuersis sacerdoti-
 bus suis; An non Saul ab regio abiectus honore, Et Othias
 rex Iudae percussus lepra, propterea quod quae sacerdotum erant
 contra sacerdotes domini sunt ausi usurpare, sufficien-
 ti potuerunt uobis esse argumento. Et breuiter, an non om-
 nestestantur historiae, uniuersos ultrici manu domini infeli-
 ci perisse exitu, qui in Christos domini sacrilegas manus
 iniicere non formidarunt, Contra autem felicia omnia &
 longam illis contigisse uitam, qui Christum in sacerdoti-

1. Reg. 15.

Ultor sacer-
 dotum Deus.
 2 Paral. 26.

Epistola Adriani PP. VI.

bus suis uenerati sunt: Moueant ergo uos exempla aliorum & cogitate quid uobis sit expectandum, qui uenerabilem dei choram in manus tentatis tradere prophanas.

Terribile exemplum uisionis diuinae.
Nu. 16.

Proinde quod dominus per Moysen praecepit uniuerso populo Israel ut separaretur a tabernaculis Chore, Datan & Abyron, nec tangerent quicquam quod ad eos pertineret, ne inuoluerentur in peccatis eorum, haec & uobis praecipue & tibi dilecte fili, eiusdem domini nostri auctoritate praecipimus & obsecramus in Christo Iesu, ut seperemini a Martino Luthe, auferatis a uobis petram illam scandali, neque tangatis quod illius est, ne & uos diuina ultio inuoluatur subito in peccatis illius, Expurgate quamprimum fermentum illud quod reliquam fidei uestrae massam corrumpit, ut sitis noua conspersio, nouaque creatura. Non dedigneris tibi dilecte Paulum imitari, quem sicut in ecclesiae dei persecutione, tam grauem animarum perniciem sub tuo nutriendis patrocinio, Ita reuersus ad cor, effice, ut intelligant omnes conuersionem tuam. Utque qui per te sunt scandalizati, in te rursus glorificent deum, Maxime autem hoc praesta quamprimum, ut impurum illud os obstruatur, ut capuletur blasphemiae lingua, quae contra deum & sanctos eius loqui non cessat, & uirus suum undique spargit.

1. Cor. 5.

Imitari Paulum.

Et ut Prophetae uos uerbis ammoneamus. State super uias & uidete ac interrogate de semitis antiquis, quae sit uia bona, & ambulate in ea, & inuenietis refrigerium animabus uestris, State inquam, & doctrinis uarijs & peregrinis nolite abduci, Interrogate de semitis antiquis, quae sit uia bona per quam ambulauerunt patres uestri, quam demonstrauerunt tot myriades martyrum, docueruntque tot milia confessorum, & ambulate in ea, Quod si a uobis impetrauerimus, sicut & synceriter speramus, erit quod gaudeamus cum angelis

Admonitio pia.
Hier. 6.
Eph. 4.

angelis

gelis de peccatore poenitentiam agente, & perditam ac rur- **Luc. 13**
 lus inuentam ouem, humeris nostris ad ouile domini gau-
 dentes deportabimus, paternaq; pietate quantum in nobis
 fuerit, stolam uobis pristinam restituemus. Quod si dixeris-
 tis, non ambulabimus, & paterne salubriterq; moniti uos re-
 sponderitis, Non audiemus, Ideo audite gentes, **Hier. 6**
 sicut dominus, Et cognoscite congregatio, quanta ego faciam eis. Ec-
 ce ego adducam mala super populum istum, fructum cogi-
 tationum eius, quia uerba mea non audierunt, & legem me-
 am proiecerunt.

Sed & hoc tibi denunciamus in uirtute omnipotentis **Comminas**
 dei & domini nostri Iesu Christi, cuius in terris uicarius sus- **rio de utroq;**
 mus, nec te in praesenti seculo hoc laturum impune, & in tu- **gladio,**
 turo aeterni te ignis expectare incendiū, **Pon.**
 Viuunt una **Pon.**
 Adrianus, & religiosissimus imperator Karolus, meus Cha-
 rissimus in Christo filius & alumnus, Cuius tu edictum
 uere Christianum aduersus Luteranam perfidiam, Et quod
 talem decebat imperatorē, non sine graui offensa ac uilis
 pensione Caesareae maiestatis uiolare non timuisti. Non
 commitemus, ut quos olim cum magno Carolo Adria-
 nus pontifex, in Christo genuerunt, Nunc Adrianus Pon-
 Et imperator Karolus sub schismatico & haeretico Tyran-
 no, heresum ac schismatum sinamus interire cōragione, qua
 re reuertimini ad cor, ac respiscite tu tuiq; populi misere les-
 ductorum Saxonum, nisi utrumq; gladium, **A**
 postolicum simul & Cesareum olim
 uelitis experiri.

SCRIPTA ROMAE

Anno Domini 1522.

MISCELA